

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของศาลในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความ ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม : ศึกษาเฉพาะคดีผู้บริโภค
ชื่อผู้เขียน	วรรณรัตน์ ลิ้มป้ารวมร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การสืบพยานในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มจนศาลมีคำพิพากษาอาจใช้ระยะเวลายาวนานกว่าปกติเนื่องจากข้อเท็จจริงที่สลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับผู้บริโภคจำนวนมาก ทั้งไม่แน่ว่าหากศาลมีคำพิพากษาคัดสินแล้วจะเป็นผลดีต่อสมาชิกกลุ่มหรือไม่เพียงใด แต่หากกลุ่มความสามารถตกลงประนีประนอมยอมความกันได้ สมาชิกกลุ่มย่อมจะได้รับการเยียวยาความเสียหายเร็วขึ้น แต่การตกลงประนีประนอมยอมความในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มย่อมมีผลผูกพันสมาชิกกลุ่มทุกคน แม้จะไม่ได้เข้ามาเป็นคู่ความในคดีด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความว่ามีความเป็นธรรมและคุ้มครองประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มอย่างเพียงพอ

แม้ว่าปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังจัดทำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม แต่จากการศึกษาพบว่าในร่างกฎหมายดังกล่าวไม่ได้เปิดโอกาสให้ศาลมีบทบาทในกระบวนการพิจารณาและมีส่วนร่วมในการค้นหาความจริงเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มอย่างเพียงพอ โดยปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อบทบาทของศาลในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความอยู่ที่ตัวบทกฎหมายที่มิได้กำหนดขั้นตอน วิธีการรายละเอียดและขอบเขตที่ชัดเจนว่าศาลต้องพิจารณาเรื่องใดในสัญญาประนีประนอมยอมความบ้าง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ศาลมิได้เข้ามามีบทบาทอย่างเต็มรูปแบบในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มเนื่องจากการกระทำเกินเลยจากที่กฎหมายให้อำนาจ ทั้งนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีรัฐบัญญัติว่าด้วยความเป็นธรรมในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม (Class Action Fairness Act of 2005 หรือ CAFA) โดยกฎหมายกำหนดขั้นตอนให้มีการพิจารณาเรื่องการประนีประนอมยอมความด้วยประโยชน์อย่างอื่นหรือบัตรลดราคาเป็นขั้นตอนต่างหาก อีกขั้นตอนหนึ่งย่อมจะทำให้ศาลต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยการกำหนดให้ศาลเข้าไปมี

บทบาทในเชิงรุกในการพิจารณาข้อตกลงประนีประนอมยอมความด้วยบัตรกำนัลว่ามีความเป็นธรรมสมเหตุสมผลและเหมาะสมแก่สมาชิกกลุ่ม และกำหนดให้ศาลต้องทำคำวินิจฉัยเป็นหนังสือในเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย โดยเป็นการคุ้มครองสมาชิกกลุ่มเพื่อให้สามารถตรวจสอบการพิจารณาของศาลได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (การดำเนินคดีแบบกลุ่ม) โดยการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ รายละเอียดและขอบเขตบทบาทของศาลในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มให้ชัดเจน ต่อมาควรจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของตุลาการส่วนวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มเพื่อให้ศาลมีแนวทางในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่มโดยมีมาตรฐานเดียวกันและควรจัดอบรมผู้พิพากษาเกี่ยวกับบทบาทของศาลในการพิจารณาสัญญาประนีประนอมยอมความในคดีผู้บริโภคแบบกลุ่ม อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในเชิงบูรณาการในการปฏิบัติหน้าที่ในการพิพากษา อรรถคดีของศาล

Thesis Title	The Role of the Judges in Determining Settlement Agreements in Class Action: A Case Study of Consumer Case
Author	Wannarat Limwora-amorn
Thesis Advisor	Associate Professor Pitoon Kongsomboon
Department	Law
Academic Year	2014

ABSTRACT

Consumer class action litigations are time-consuming and expensive than similar individual cases, due to inherently complicated facts which are related to so many consumers. However, if the parties can set out the settlement agreement, the class members' damages will inevitably be recovered faster. Consequently, such agreements are binding not only to the class representatives, the class lawyers and the defendant, but also to all class members who are not participate in the court. Therefore, it is important that judges should be in the position of safeguarding the interests of absent class members by determining whether that settlement is fair, reasonable, and adequately to satisfy the interests of the class as a whole.

In general, adequate information should be available to judges in order to evaluate the benefits of the settlement to the class. The study found that in the draft of Thai Civil Procedure Code Amendment Act (B.E. ...) (Class Action), judges are not requested or allowed to play an active role in fact-finding processes. There is no guideline, description, and clear scope of what issues that judges should pay attention to in determining the settlement agreement. Accordingly, judges may not take any active action in determining the settlement agreements than in normal litigation since it is not required by law and against with their legal practice. On the contrary, the Class Action Fairness Act of 2005 (CAFA), enacted by US Congress in February 2005, provides framework and detail of settlement processes. Judges are required by this law to act proactively in determining whether the settlement agreement, especially in coupon settlement, is fair, reasonable, and adequately to satisfy the interests of the class as a whole. In order to protect all class members, CAFA also requires that in the matter of fairness, the court's finding of fairness matter must be written.

The researcher, therefore, suggests that the current draft of Thai Civil Procedure Code Amendment Act (B.E. ..) (Class Action) should be revised by adding rule details and scope of the role of judges in determining settlement agreements in consumer class action. Guideline book about managing class action litigation should be available to help judges to implement best practices to meet up the standard. Judge training about their role in determining settlement agreements is also needed to ensure that the court will achieve the goals in providing justice to society.